

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

S. Sayısı : 542

Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/380, 2/385)

T.B.M.M. Anavatan Partisi
Grup Başkanlığı
Sayı : 11 - 86/54

26 . 11 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.
Saygılarımızla.

(Alpaslan Pehlivanlı Ankara	Hamdi Özsoy Afyon	Rüştü Kâzım Yücelen İçel	Mehmet Budak Kırşehir
Metin Gürdere Tokat	İsmail Dayı Balıkesir	Hayrettin Elmas İstanbul	İlyas Aktaş Samsun
Berati Erdoğan Samsun	Burhan Kara Giresun	Ünal Yaşar Gaziantep	Fahrettin Kurt Trabzon
Mustafa Uğur Ener Kütahya	Nabi Poyraz Ordu	Mustafa Kılıçarslan Sakarya	Ahmet Ekici Kütahya

Mehmet Bağçeci
Yozgat

G E R E K Ç E

Türk Ceza Kanununda, emniyeti umumiye idaresinin nezareti altında bulundurulma müessesesi ceza olarak ifade edilmiş olmakla birlikte niteliği itibariyle ceza olmayıp bir emniyet tedbiridir. Nitekim, Yargıtay da bunun tedbir olduğunu müteaddit kararlarında kabul etmiştir.

Mevzuatımıza göre; bazı suçlarda bu tedbirin asıl cezaya eklenmesi mecburidir. Bazı suçlarda ise kanun bu hususu hâkimin takdirine bırakmıştır. Diğer bazı hâllerde ise nezaret tedbiri mahkûmiyetin kanunî neticesidir.

Ağır hapse mahkûmiyet halinde hâkim, hükümlünün emniyeti umumiye nezareti altına alınmasına da karar verebilir. (TCK. 28 m.) Bu husus diğer bazı suçlar için hâkimin takdirine bırakılmıştır. (TCK. 188/4 191/2 m.) Devletin şahsiyetine karşı cürümlerde (TCK. 173/son), cürüm ikası için emniyet teşkilinde (TCK. 313/3), hırsızlık, gasp, yol kesme ve adam kaldırma suçlarında (TCK. 525), Devlet Güvenlik Mahkemelerince yapılacak mahkûmiyetlerde (Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu 39 m.) emniyeti umumiye nezaretine karar vermek

mecburidir. Takdiri tahfif sebepleriyle ölüm cezası yerine ağır hapse mahkûmiyet halinde ise emniyeti umumiye nezareti, mahkûmiyetin kanunî neticesidir. (TCK. 32 m.)

Türk Ceza Kanununun 42 nci maddesi ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanununun 39 uncu maddesinde ifade edildiği gibi bu tedbir, hürriyeti bağlayıcı cezanın tamamen ikmal edildiği tarihten sonra infaz olunmaktadır. Yani mahkemece o suç için verilen asıl ceza tamamen yerine getirildikten sonra kişi bir süre de gözetim altına alınmaktadır. Bu uygulama, ceza infaz sistemimizin ıslaha yönelik niteliği ile bağdaşmamaktadır. Zira ceza infaz kurumunda uygulanan tretman sonucu topluma yeniden kazandırılan hükümlünün daha sonra toplum içinde bir süre gözetim altında tutulması, onun aleni polis kontrolü altında damgalı olarak yaşamaya çalışması sonucunu doğurmaktadır ki bu durum topluma kazandırma ilkesinden beklenen sonuçları olumsuz yönde etkilemektedir. Hele, Türk Ceza Kanununun 173/Son ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanununun 39 uncu maddelerinde olduğu gibi belli yerlerde ikamete mecburiyet, o yerlerde işvermemeye, kiralık ev vermeye gibi son derece güç yaşama şartlarıyla karşılaşılmasına sebep olmaktadır. Esasen ülkemizdeki uygulama şekli ve imkânı itibariyle, bu ceza dolayısıyla güvenlik bakımından herhangi bir munzam fayda da sağlanamamaktadır.

İşte, sözkonusu tedbirin bu olumsuz yönleri gözönünde bulundurularak mevzuatımızdan çıkarılmasının uygun olacağı sonucuna varılmış ve bu Teklif hazırlanmıştır.

T.B.M.M.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti

Grup Başkanlığı

Sayı : 171

24 . 12 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yürürlükte bulunan Kanunlarda yer alan, «Emniyeti umumiye nezareti altında tutulmak (Güvenlik gözetimi altında tutulmak) ceza ve tedbirlerinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin kanun teklifimiz, gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.»

Gereğini saygı ile arz ederim.

Coşkun Bayram

Adana

G E R E K Ç E

Ülkemiz ceza sistemi içerisinde, bazen müstakil bir ceza olarak, bazen, aslı cezaya ek fer'i ceza olarak, bazen de, kanunî netice olarak uygulanmakta olan, emniyeti umumiye nezareti altında tutulmak (Güvenlik gözetimi altında tutulmak) şeklindeki cezai tedbir, ülkemizdeki tatbikat açısından, sonuçları itibariyle, tamamen olumsuz neticeler vermektedir.

Zira, aslında, hükümlüyü ıslah ederek, topluma yeniden kazandırma gayesine yönelik olması gereken bu uygulama, ülkemizde, probation sistemi (eski hükümlülere iş temini, yavaş, yavaş hayata alıştırılıp topluma yeniden kazandırılma v.s.) henüz tatbik edilmediğinden, tam aksine neticeler doğurmakta, âdeta, yeni suçlu yaratma mekanizması olarak çalışmaktadır. Çünkü, cezaevinden çıkan bir kimse, şayet ekonomik olanağı yoksa, boş gezecektir, mesleğini yürütme imkânı yoktur, para kazanamadığı için, ailesi para yollayacaktır, kendisi de, sadece hergün karakola gidip imza verecektir. Bu imza işleminden dolayı da bulunduğu yerde, damgalı muamelesi görecektir, kiralık ev bulamayacak, büyük bir ihtimalle konuşacak kimse de bulamayacak, âdeta cemiyetten tecrit edilmiş olacaktır. Bugünkü tatbikat böyle.

Bu şartlar altındaki bir kimseyi âdeta zorla suça teşvik etmiş olmuyor muyuz?

Zaten, cezaevinden ıslah olarak çıkmamış olan bir kimse, bu uygulama sonucunda, halen bünyesinde bulunduğu kötülükleri, ikamete mecbur olduğu yere de taşıyacak ve oradaki bazı kişilere de aşılayacaktır. Şayet, cezaevinde ıslah olmuşsa, artık bu mecburî ikamet şeklindeki uygulamaya ne lüzum var?

Ayrıca, bu hükümlerin yürürlükten kaldırılması, şu anda bu ceza ve tedbirin, meşruten tahliyeden önce veya sonra uygulanması gerektiği şeklindeki hukukî tartışmaları da kökünden halledeceği muhakkaktır.

Bu müessesenin yarattığı sakıncaları gidermek üzere ülkemizde de, bazı Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da uygulanan «Probation» sistemine benzer, bir sistemin uygulanması için, geçen yıl tarafımızdan verilen bir kanun teklifi henüz komisyonlarda beklemektedir.

Yeni hazırlanan ceza kanunu taslağının ise Meclis gündemine gelmesi uzun bir zaman alacaktır.

Yukarıda arz ve izah ettiğimiz nedenlerle, hiçbir yararı bulunmayan, hatta yeni sorunlar yarattığı için zararlı olan bu uygulamaya bir an önce son verilmesi gerekmektedir.

Bu düşüncelerle bu teklif hazırlanmıştır.

ADANA MİLLETVEKİLİ COŞKUN BAYRAM'IN TEKLİFİ

Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — Yürürlükte bulunan kanunlarda müstakil bir ceza olarak, yahut asli cezaya ek, fer'i ceza olarak, yahut da, kanunî netice olarak yer alan, emniyeti umumiye nezareti altında tutulmak (Güvenlik gözetimi altında tutulma) ceza ve tedbirleri, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

18 . 3 . 1987

Esas No. : 2/380, 2/385

Karar No. : 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının; Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ile Adana Milletvekili Coşkun Bayram'ın, Emniyeti Umumiye Nezareti Altında Tutulmak (Güvenlik Gözetimi Altında Tutulmak) Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi birleştirilmek ve ilk teklif esas alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı temsilcilerinin ve teklif sahiplerinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiş ve Ankara Milletvekili Alpaslan Pehlivanlı ve 16 Arkadaşının; Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında Bulundurulma Ceza ve Tedbirlerinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Kâtip	Üye	Üye
Ali Dizdaroğlu	İbrahim Aydoğan	Cüneyt Canver	Ledin Barlas
Antalya	İçel	Adana	Adana
Üye	Üye	Üye	Üye
Coşkun Bayram	Alpaslan Pehlivanlı	Osman Bahadır	Sabri Keskin
Adana	Ankara	Trabzon	Kastamonu
Üye	Üye	Üye	
Akın Gönen	İhsan Nuri Topkaya	Mehmet Topaç	
Niğde	Ordu	Uşak	

ANKARA MİLLETVEKİLİ ALPASLAN
PEHLIVANLI VE 16 ARKADAŞININ
TEKLİFİ

**Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında
Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten
Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Kanunlarda yer alan, emniyeti umumiye idaresinin nezareti altında bulundurulma cezası ve tedbiri ile hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONU METNİ

**Emniyeti Umumiye İdaresinin Nezareti Altında
Bulundurulma Ceza ve Tedbirinin Yürürlükten
Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi**

MADDE 1. — Teklifin 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.